కార్లోసు - మాయాగుఱ్ఱం

శ్రీ "ముసులూరు"

చాలా కాలం క్రిందట స్పెయిన్ దేశాన్ని ఒక మహారాజు పరిపాలించాడు. ఆయనకు ముగ్గురు కుమార్తెలు అందచందాల్లోగాని, ఆట పాటల్లోగాని, తెలివి తేటల్లోగాని వారు ఒకరి నొకరు తీసిపోయేవారు కాదు. ఎవరికి వారే పోటీ వారు ముగ్గురూ అంటే మహారాజు కమిత ప్రేమ ఒక్క క్షణం కూడా వారిని విడిచి వుండలేక పోయేవాడు. ఎంతో గారాబంగా వారిని పెంచి పెద్దచేశాడు

రాకుమార్తెలు యుక్త వయస్కులయ్యారు వారికి వివాహం జరిపించి అత్తవారింటికి పంపిస్తే తాను వారిని విడిచి వుండలేడు అలాని అంతఃపురంలో ఉంచుట ఏమంత ఉచితం కాదన్న భావంతో ఎత్తయిన కొండ మీద నిర్మించిన ఒంటిస్తంభపు మేడలో వారి ముగ్గురిని వుండే ఏర్పాటు చేశాడు రాజు.

ఆ కొండ ఏటవాలుగా, నునుపుగా నుండుటవల్ల దాన్ని ఎక్కడానికి ఏ ఒక్కరికి సాధ్యంకాదు అయినా మహారాజుతిట్టో సంతృప్తి పడలేదు. మంత్ర విద్య నేర్చినవాడు గనుక మంత్ర ప్రభావం చేత మూడు గుఱ్ఱాలను సృష్టించి రాకుమార్తెల ముగ్గురిని జాగ్రత్తగా చూస్తూ, ఆ పరిసర ప్రాంతాల్లోకి ఎవరొచ్చినా హత మార్చుచలసిన దని ఆజ్ఞాపించి వాటిని శిఖరాగ్రం మీదనున్న ఒంటిస్తంభపు మేడవద్దకు పంపించాడు.

అప్పటికి మహారాజు స్థిమితపడి "ఇనిచ్చి తిరిగా వుండొచ్చు. ఏ ఒక్కరూ వారాకుమార్తెలున్న ప్రదేశంలోకి వెళ్ళలేరు" అని అనుకున్నాడు తృప్తిగా.

రాకుమార్తెలు [illegible] "ఎవరికైతే రాకుమార్తె [illegible] శిఖరానికి [illegible] రాకుమార్తెలలో ఒకరిచ్చి [illegible] జరిపిస్తా" నని స్పెయిన్ దేశ [illegible] యువకులు దండోరా వేశాడు

ఎంతో [illegible] రాకుమారుల ప్రదర్శనతో [illegible] మీదికి గడిచి [illegible]

ఇలా వుండగా ఒక నాడు ముగ్గురు సోదరులు [illegible] "మీము ప్రయత్నించవచ్చు ?" [illegible] మహారాజు [illegible]...

[illegible] గ్రామానికి వచ్చిన ప్రతి యువకుడు జూలాగా [illegible] తట్టుకోలేక కిర్రుమని [illegible] ఊపిరి [illegible] ఏదో జ్ఞానం వచ్చినట్లు [illegible] "పచ్చని దారికి త్వరగా [illegible] తేలకు చేరుకోవడానికి [illegible] మీకు ప్రాణహానితప్పు"దని తొందర చేశారు.

"మీరు [illegible] చిత్తగించండి! నే చెప్పినట్టుచేస్తే [illegible] ఇక్కడినుండి [illegible] పోవచ్చు"ని [illegible] చెప్పి [illegible] పడుంకుబిగించి గ్రామాన్ని ఊడదీసి, ఒక కొండ వద్దకు [illegible] కట్టుకొని [illegible] పెద్ద రాకుమారికి యిచ్చాడు. అతడు చెప్పినట్లుగా చేసి తత్వాతి, నెమ్మదిగా [illegible] క్రిందకు జారవిడిచాడు. అదేవిధంగా [illegible] రెండవ రాకుమారికూడా [illegible] భూమిమీదకు చేరుచుడు... ఇ చిన్న రాకుమారి వంతు వచ్చింది. ఆమెకూడా [illegible] కట్టాన్ని బిగించి కట్టుకొని ముందుకు నడిచింది. [illegible] ఏదో జ్ఞాపకం వచ్చినదానిలా [illegible] వచ్చితి. మీ [illegible] వున్న పదార్థాల హామీని తీసి "దీన్ని [illegible] జ్ఞాపకార్థం [illegible] పుచ్చుకోండి! [illegible] స్వావిధాల [illegible] ఎట్టి పరిస్థితుల్లోనూ విడిచిపెట్టకండి" అంటూ అతని చేతి కందించి తాడు [illegible] తోటి నెమ్మదిగా కిందకు జారుతూ దిగిపోయింది

కొండకింద నిలబడ్డ కార్లోసు సోదరులు తమ్ముడు సాధించిన ఘన విజయానికి సంతోషించలేక తనువల్ల కానిది రాకుమార్తెల పెళ్ళిగురించి - ఇంకా ప్రజలు చెప్పుకుంటూవుండటం వల్ల-విని ఆ కళ్యాణ వైభవాన్నైనా చూడలేక పోయినందుకు తన దురదృష్టానికి నిందించుకున్నాడు

[illegible] మహారాజు వద్దకు పోయి జరిగిన సంఘటనలన్నీ చెప్పదామనుకున్నా, తన మాటలను మహారాజు విశ్వసించడు పోనీ అన్నలవద్దకుపోయి, తాను సురక్షితంగా వున్నానని చెప్పాలోటానికైనా [illegible] హాస్యానికైనా పెడతాడేమో [illegible] తో [illegible] అన్న హామీ చేయటానికైనా [illegible] సహనంతో సహించలేకపోయాడు. [illegible] చిక్కాంతివరకు మారువేషంలో వుండేటట్టు తనకు వజ్రాలహారం బహుమతిగా [illegible] రాకుమార్తెను వివాహమాడవచ్చు. అంతవరకు మారువేషంలో పట్టణసమీపంగా ఒక చిన్న గుడిసెలో ఉండాలని నిశ్చయించుకున్నాడు కార్లోసు.

ఒక సంవత్సరం గడిచింది మహారాజు వృద్ధుడయ్యాడు వృద్ధాప్యంతో పాటు అంధత్వం ప్రాప్తించింది. పళ్ళు, దంతాలు కూడా ఊడిపోవడంవల్ల, మాంత్రిక శక్తులేవీ పనికిరాలేకపోయినాయి దానితో మహారాజుతన శేష జీవితాన్ని గుడ్డివాడుగా గడపాల్సిందే నన్న బాధతో లోలోపల కుమిలి కృంగి కృశించి దిగులుతో మంచమెక్కాడు.

దేశం నలుమూలలనుండి, రాజ వైద్యులను, మాంత్రికులను పిలిపించాడు ప్రయోజనం లేకపోగా పళ్ళు రుంగుటారంభించినాయి ఆ బాధ భరించలేక "ఎవరైతే నాకు దృష్టికి ప్రసాదిస్తారో వారికి నా మూడో కుమార్తె నిచ్చి వివాహం జరిపిస్తాను. నా తర్వాత వారు రాజులు వారే"నని స్పెయిన్ దేశమంతటా చాటింపు వేయించాడు

ఆ దండోరా విన్న కార్లోసు "ఎంత కాలంగానో ఎదురుచూస్తున్న అవకాశం లభించింది. అత్యంత శక్తుడు మహారాజు కళ్ళు నాకల్లనయితే నా కష్టాన్నీ తీరిపోయి నట్టేకదా" నని కొని తన దగ్గరున్న మంత్రపు మెట్రుకును తీసుకొని ఒక మైదానంలోకి వెళ్ళాడు. అక్కడ వెయ్యేరా లేకుండుటవలన ఆ మెట్రుకుపై మృదువుగా చేతితో కొట్టాడు మరుక్షణమే మాయాగుఱ్ఱం ప్రత్యక్షమై "రాకుమారా! నన్ను పిలచిన కారణమేమిటో తెలియచేస్తే మీకు సహాయపడి"లని నంది.

మహారాజు గారు కంటి వ్యాధితో పడుతున్న బాధను, అందుకుగాను ఆ అవసరాటించిన విషయాన్ని సవిస్తరంగా చెప్పి "మిత్రమా! మహారాజు గారిదృష్టి వచ్చేలా ఏదైనా ఉపాయం చెపితే, నా కష్టాలన్నీ తీరిపోతాయి మనసారా ప్రేమించిన రాజకుమారిని వివాహ మాడతాను. మహారాకు తనకు దానికి ప్రతిఫలంగా స్పెయిన్ రాజ్యాధికారి నగుదు"ని చాదేయ డ్డాడు.

"అతి పెద్ద విషయం [illegible] హిందూ దేశం [illegible] ఒక వస్తువు. దాని ప్రభావంవల్ల ఎటువంటి వ్యాధులైనా తక్షణమే [illegible]"

ఆ చిల్లటి మాటలకు కార్లోసు ఉప్పొంగిపోయాడు [illegible] గుఱ్ఱపుమెడ దువ్వుతూ "ప్రయత్నించు నీలాటి స్నేహితుడు దొరకడం నా అదృష్టం [illegible] మీకు ఋణపడి వుంటా" నని కృతజ్ఞతా భావాన్ని వెలుబుచ్చాడు

[illegible] మాయాగుఱ్ఱం [illegible] కొంత సేపటికి [illegible] నోటిరచుకొని కార్లోసు [illegible] ప్రత్యక్షమయింది [illegible] ఎలిమినేటిని [illegible] నలుగురు కార్మికులు చనిపోయారు.

రాకుమార్తెల పెళ్ళిగురించి - ఇంకా ప్రజలు చెప్పుకుంటూవుండటం వల్ల-విని ఆ కళ్యాణ వైభవాన్నైనా చూడలేక పోయినందుకు తన దురదృష్టానికి నిందించుకున్నాడు

మరొకసారి మహారాజు వద్దకు పోయి జరిగిన సంఘటనలన్నీ చెప్పదామనుకున్నా, తన మాటలను మహారాజు విశ్వసించడు పోనీ అన్నలవద్దకుపోయి, తాను సురక్షితంగా వున్నానని చెప్పాలోటానికైనా [illegible] హాస్యానికైనా పెడతాడేమో [illegible] తో [illegible] అన్న హామీ చేయటానికైనా [illegible] సహనంతో సహించలేకపోయాడు. [illegible] చిక్కాంతివరకు మారువేషంలో పట్టణసమీపంగా ఒక చిన్న గుడిసెలో ఉండాలని నిశ్చయించుకున్నాడు కార్లోసు.

ఒక సంవత్సరం గడిచింది మహారాజు వృద్ధుడయ్యాడు వృద్ధాప్యంతో పాటు అంధత్వం ప్రాప్తించింది. పళ్ళు, దంతాలు కూడా ఊడిపోవడంవల్ల, మాంత్రిక శక్తులేవీ పనికిరాలేకపోయినాయి దానితో మహారాజుతన శేష జీవితాన్ని గుడ్డివాడుగా గడపాల్సిందే నన్న బాధతో లోలోపల కుమిలి కృంగి కృశించి దిగులుతో మంచమెక్కాడు.

దేశం నలుమూలలనుండి, రాజ వైద్యులను, మాంత్రికులను పిలిపించాడు ప్రయోజనం లేకపోగా పళ్ళు రుంగుటారంభించినాయి ఆ బాధ భరించలేక "ఎవరైతే నాకు దృష్టికి ప్రసాదిస్తారో వారికి నా మూడో కుమార్తె నిచ్చి వివాహం జరిపిస్తాను. నా తర్వాత వారు రాజులు వారే"నని స్పెయిన్ దేశమంతటా చాటింపు వేయించాడు

ఆ దండోరా విన్న కార్లోసు "ఎంత కాలంగానో ఎదురుచూస్తున్న అవకాశం లభించింది. అత్యంత శక్తుడు మహారాజు కళ్ళు నాకల్లనయితే నా కష్టాన్నీ తీరిపోయి నట్టేకదా" నని కొని తన దగ్గరున్న మంత్రపు మెట్రుకును తీసుకొని ఒక మైదానంలోకి వెళ్ళాడు. అక్కడ వెయ్యేరా లేకుండుటవలన ఆ మెట్రుకుపై మృదువుగా చేతితో కొట్టాడు మరుక్షణమే మాయాగుఱ్ఱం ప్రత్యక్షమై "రాకుమారా! నన్ను పిలచిన కారణమేమిటో తెలియచేస్తే మీకు సహాయపడి"లని నంది.

మహారాజు గారు కంటి వ్యాధితో పడుతున్న బాధను, అందుకుగాను ఆ అవసరాటించిన విషయాన్ని సవిస్తరంగా చెప్పి "మిత్రమా! మహారాజు గారిదృష్టి వచ్చేలా ఏదైనా ఉపాయం చెపితే, నా కష్టాలన్నీ తీరిపోతాయి మనసారా ప్రేమించిన రాజకుమారిని వివాహ మాడతాను. మహారాకు తనకు దానికి ప్రతిఫలంగా స్పెయిన్ రాజ్యాధికారి నగుదు"ని చాదేయ డ్డాడు.

"అతి పెద్ద విషయం [illegible] హిందూ దేశం [illegible] ఒక వస్తువు. దాని ప్రభావంవల్ల ఎటువంటి వ్యాధులైనా తక్షణమే [illegible]"

ఆ చిల్లటి మాటలకు కార్లోసు ఉప్పొంగిపోయాడు [illegible] గుఱ్ఱపుమెడ దువ్వుతూ "ప్రయత్నించు నీలాటి స్నేహితుడు దొరకడం నా అదృష్టం [illegible] మీకు ఋణపడి వుంటా" నని కృతజ్ఞతా భావాన్ని వెలుబుచ్చాడు

[illegible] మాయాగుఱ్ఱం [illegible] ఒక వింటికునలాగే దానికి కృతజ్ఞతలు తెలుపుదామని వెనక్కు తిరిగేసరికే అది గాలిలో కెగిరి మాయమైంది. అక్కడ నుండి బయలుదేరి పట్టణంలోకి వచ్చేశాడు. వైభవోపేతంగా జరిగిన వివాహాన్ని తెల్సుకొని రాజభవనం కేసి గేయకథ

మధ్యాహ్నపు భోజనం

— శ్రీ రావాడ కృష్ణ

విధానాన్ని తెల్సుకొని రాజభవనం కేసి బయలుదేరాడు.

రాజ భవనం ముందుగా నడుస్తూ "కళ్లుబాగు చేయకలను అంధులకు చూపు వచ్చేలా చేయుగల"నని బిగ్గరగా కేకలు పెట్టాడు.

రాజభటులు కేకను విని కార్లోసును మహారాజున్న మందిరంలోకి తీసి వెళ్లారు.

"ప్రభూ! ఇతడు వ్యాధిని నయం చేస్తానంటున్నాడు. అందుకని తమ సమక్షంలోకి తీసికొన్నాము" అని చెప్పారు

"ఊం! అతగాడినికూడ ప్రయత్నించమనండి అయినా వ్యాధి కుదురుతుందన్న నమ్మకం నాలో ఏమాత్రం లేదు. ఇంతకన్న చేసేదేముంది" అని అన్నాడు మహారాజు నిరాశతో

మహారాజుగారు అయినకే తడువుగా ఒక తెల్లటి వస్త్రాన్ని తూర్పుగానున్న పవిత్ర జలంలో ముంచి, మహారాజు కళ్లపై కప్పాడు.

"కొద్ది క్షణాలు గడిచినాయి; నీరసంతో మహారాజు మూలుగుతూ కనురెప్పలు వాడించాడు: ఎదురుగానున్న ప్రతి వస్తువు మొదట్లో మసకమసకగా కనిపించి మరింతకంతకనేపటికి తేలుకిందులుగా కనుపించింది. చేతులతో కళ్ళు రెండిటిని నులుపుకొని చూశాడు. ఆశ్చర్యం! ఒక్కసారిగా మహారాజు అరిచాడు. 'నే చూడగల్గుతున్నా. నాకు చూపు లభించిందని.' ఆ కేకతో రాజమందిరం మారుమ్రోగింది.

ఆ సంతోషంతో కార్లోసును దగ్గరగా తీసుకొని ఆప్యాయంగా అతని భుజాలను రాస్తూ, "ఏం కావాలో కోరుకో. నా సర్వస్వం నీకే"నన్నాడు మహారాజు

కార్లోసు మొదటి నుంచి జరిగినదంతా తు. వ తిప్పక చెప్పేవరికి, మహారాజు కార్లోసు సోదరులైనవుండి పడి వారిని భార్యలతో సహా దేశ విడిచి పొమ్మని ఆజ్ఞాపించాడు

కార్లోసు వివాహం మహాడంబరంగా జరిపించాడు మహారాజు కొంతకాలానికి మహారాజు చనిపోవుటచే రాజ్య పరిపాలన భారాన్ని తనపై వేసుకున్నాడు కార్లోసు ఇటు వంటి వైభోగానికి కారణభూతమైన మాయాగుఱ్ఱాన్ని మరువకుండా సదా దాన్ని స్మరిస్తూ చాలాకాలంవరకు పరిపాలించాడు.

(స్పెయిన్ కథ ఆధారంగా)

బంగారు పళ్లెము

వారణాసి క్షేత్రంలో పరమేశుని దేవాలయ ప్రాంగణమున పడి నొకపుడు బంగారపు పళ్లెరంబు ఆకాశమునుండి అనుటి చూపఱులు చోద్యమంద పళ్లెరంబు నూర నిటుల వ్రాసియుండె "ఎవడు పళల మిన్నగ ప్రేమించునోయతండు మింటనుండి పంపబడిన తన కానుక గైకొనినా తగినవాడు, కారణ్యుల"

"పుణ్యాత్ములు దానశీలురు భూతదయతులే తెలిచి ప్రత్యహము మధ్యాహ్న వేళ స్వర్ణమహిమ యతని పొంద తమ పున్నెపు పనుల తెలుపు పాత్రుడెవరో నిర్ణయింతు"

మరుచు ప్రకటనలు వింటిని నర్చకులు కాదిగల పుణ్య ప్రాంతంబులు నుండి ప్రతిదినంబు జీవదయా పరులు, పెక్కు దాతలు పండితులును రాసాగిరి.

ప్రతిదినంబు వచ్చుచున్న పావన జీవనుల పుణ్య కార్యంబుల కాలికించి పూజారు లొక్క యేడు కాశీరెడ్డి అర్జుడైన కడుదానిధియైన దాని తురకకు తనదు యావదాస్తి పేదలకా వర్గీకరంబు దానము గావించి ట్టి ధనికు నొకని గాంచి యతడు పళ్ళెంబును స్వీకరింప పాత్రుడగుచు నిర్ణయించి పూజరులా స్వర్ణపాత్ర "పుచ్చుకొనుము పుణ్యశాలి" అనుచు పిలువ నతడు వచ్చి హస్తముతో పట్టగానె నీసము గా మారి పాత్ర విస్మయ మందిరి యెల్లరు.

దొంగ్యభ్యుడుడా పాత్రను ధరణిమీద పారవైచ మరల స్వర్ణ కాంతి దైవ మహిమగా; నిరీతిగ ముమ్మారొసంగ జరిగె ముమ్మార్యను చుచుపటేట ఆ సంగతి తెలిసి పెక్కు యాత్రకు లరుదెంచి, దేవ ఆలయ ద్వారంబునద్ద యాచింప సాగిరటతు. హేమపాత్ర ఐడయగోరి ఏతెంచెడి కరుణాత్ములు.

స్వర్ణపాత్ర స్వీకరింప పాత్రత గడింప దలచి యాత్రికులు బిచ్చగాండ్ర హస్తముల నాశపెట్టు వర్షము కురియింప సాగిరి కాని వారిని కనరైరి జాలి.

తుదకు కనకపాత్ర విషయ మినుమంతయు తెలియని యొక పల్లెటూరి కాపువచ్చె పశుపతిని దర్శింప; నతడు బిచ్చగాండ్ర వైఖ్యము గని పేదవ గన్నీరు గార్చి, గుడి గుమ్మముద్ద నొక్క గ్రుడ్డి బిచ్చగాని గాంచి పజ్జకేగి వణకుచున్న దాని కుంటిచేతుల దన చేతులగొని యోదార్చి వాని జాలిపడుచు లాడి రైతు.

అతడు పీదపలేచి, పెడలి ఆలయ ప్రాంగణమువందు ఆత్మ పుణ్యాత్మియములను అగ్నియలకు దెలిపి కాస్క తరుకిండని పోయు జనుల దండునుగనె విభ్రాంతిని నిలిచియున్న కాపుజూచి హేమపాత్ర చేతనొన్న అగ్నతుండు సైచేసె అతడువచ్చి గ్రహింపలేక చేయిచాచి స్వీకరించె పవిత్రమైన పళ్లెమాక్. వెంటనె మెఱసెను పాత్ర మూడు రెట్లు కాంతితో డ పూజారులు వాని గాంచి "పుత్ర! నీవు పేటి దయగా మూర్తివి ఈ కాన్క నీదె" అనుచు పొగడ కాపు వినతి నర్పించెను కృతజ్ఞత.

— శ్రీ కె. నాగరాజు.

అమ్మ అంటే?

శ్రీ "సిరియాళ"

'అమ్మ' నేవేవో అడగాలనిపించి
అందూరు మునుడి పరుగెత్తుకొచ్చేను
"అమ్మ" అంటే అసలు అర్థమేమిటె అమ్మ?
"అమ్మ మంచిది" అంటే అర్థమేమిటె అమ్మ?
"అమ్మ" అను మాటయే అన్నిటిలో తీపి యట!
అయ్యవాగేవేవో కథలల్లి జెప్పారు
అమ్మ, నీవేవో తపసుజేసితి వంట
అందుకే నీ పేరు "అమ్మ" అయ్యిందంట
అమ్మ ప్రేమే అసలు అన్నింట గొప్పంట
తీగలాకులు గూడ పూలమొగ్గల నెత్తి
నీలాగ అవి గూడ ముద్దుబెట్టుత వంట;
చిన్న పిట్టలుగూడ బుల్లి పిట్టలకొఱకు
గూడెల్ల గడుగుచు గిజలుంచుత వంట.
ఆకలేసితె మన బుజ్జాయిగూడను
అమ్మ అమ్మా యంచు నాలాగె అరచుట
మారాము జేసి మన పాలిన్వనునంట
"ఇస్వ"మంటే అనియు అలుగునట నిజమటే?
అమ్మ జన్మేసటే అయ్యవారన్నట్లు
అమ్మ ప్రేమను మించి మరి యేది లేదంట
"అమ్మ" అంటె అసలు అర్థమేమిటె అమ్మ?
తల్లి: అమ్మ మంచిది అనే అబ్బాయి మంచోడు,
"అమ్మ" అంటే మంచి అబ్బాయి తల్లిరా.

పాలం భోజనం

— శ్రీ వీరిశెట్టి అచ్యుతరావు

చిన్నకథ:

కరువుకాలం

శ్రీ బి. శశి

శ్రావణ భాద్రపదాలు వర్షంతో తడిసి [illegible] పశువులు పెద్దలయి ఎటు చూచినా [illegible] తొంగలే రైతులను ఊపి దడు అప్పటికే తిండి గింజలు సగంకి వచ్చి, [illegible] తొటు చేస్తాయి భవిష్యత్తు పొగచూరి కనబడుతుంది

ఆశ్వయుజం, కార్తీకం వెనువెంటనే తమకు వస్తాయి ఆకాశం వెన్నెలతో నిండి పన్నెలు తెచ్చిపెట్టుకుంటుంది ప్రకృతి పన్నెల వలలో పడి ప్రియురాలి కౌగిటిలో ఆస్వాదన పొందే ప్రియునిలాగ సోలిపోతుంటుంది. తిండి గింజలు హారతికర్పూరంలా హరించి పోతాయి శ్రావణ, భాద్రపదాలు చేసిన చోటులో పసుపుపచ్చ కాపరం పెట్టటం ప్రారంభిస్తాయి భవిష్యత్తు అంధకార బంధురం నిరాశా జనకం. తుఫానులో, నడిసముద్రంలో చుక్కాని లేనపడవ లాగ జీవితం అనేక విధాలా వెతుకుతుంది. ఒక్కటే ఫలితం అదే జీవితం పని వేదాంతం బోధిస్తుంది. 'జీవితమంటే పరుపులేమో!' ఒక కొత్త దృక్పథం మనలో ఆవిర్భవించి బ్రతుకుబాటలో మెతుకులు తెచ్చుకొని జీవితానికి ప్రాణం అతుకుతూ, అనాదినం బ్రతుకు పొడిగించుటమే గొప్ప విషయంగా తయారై కూర్చుంటుంది

అందుకనే అన్నాను, గంటింట్లో కూర్చుని పనుల్లో నాచిట్లో పడ్డ సరోజని "నీకేపేరు మీ అమ్మ బాబూ ఆలోచించుకు పెట్టారా? లేకపోతే మనిషికి పేరంటూ అవసరం కాబట్టి ఒక పేరుపెట్టి వాళ్ళ బంధువులకిట్టు కూర్చున్నారా?" అని.

"ఎందుకు?" అని ప్రశ్నించింది సరోజ.

"ఎందుకేమిటి సరూ?" అని ఆగిపోయాను. ఎందుకు? అనగానే నాలో ప్రశ్న ప్రత్యక్షమై తెల్తింది. ఏదో తాత్విబోధ చేస్తుందేమోనని ఆలోచించడ్డాను పర్వం ప్రశ్నలనుండే ఉత్పన్నమై పుంటాయి. కాబట్టి దీంట్లో గొప్ప తత్వమే బాగా బయటికి కనబడకుండా మూలుగుతూ వుండాలని పించింది. ఆకలేస్తున్నప్పుడుకూడా వెధవతత్వం మనలో ప్రవేశించి వివిధ విధాల మనసును పాడుచేస్తుంటుంది.

"సరూ! కొంచం కాగితం కలం అందుకొంటావా?" అన్నాను.

రెండు సిగరెట్ గుల్లలూ, [illegible] బుడ్డీ తెచ్చి నాయుందు ఆకలేక [illegible] నాకి వెళ్ళి మనస్సుల మధ్య పడి [illegible] వ్రాయటం చూస్తూ "శాంత" అని ఎంతసేపటికో వీళ్ళిద్దరూ బాబూ [illegible] చెయ్యలేదా అని ఆలోచించడ్డాను.

ఆ [illegible] చదవలేనైన నా ఆకలి తీరుస్తాయా!

సిగరెట్ గుల్లలు చూడగానే [illegible] రెడుగోడులై [illegible] సిగరెట్ మీదికి పోయింది ఏంచెయ్యడ? కరువు కాలం కాడులాగ గడుస్తుంది. మనలో చల్లబడిన మృత్యువే పుణ్యలయితే మనం శవాలం అమాంతం పద్మంగా అల్లి పడేయ్యాలనిపించింది [illegible] చెల్లి! [illegible] కాగితాలకు పుల్లలు కిట్టు పడేశాం [illegible] పిల్లలను [illegible] తియ్యాలనుకుంటాం. భావాలలో పొదువరి లేవు; భావంలో బ్రహ్మాండ తిత్తి ఇంకా వచ్చాలని గోల చేశారనుకొని [illegible] నేనూ.

సిగరెట్టు గుల్లల్లో [illegible] కొని "కరువు కాడు బ్రతుకుబీడు" —అని రాయబోతున్నా నింకా. సరోజ పిలిచింది. అక్కడితో ఆలోచనల చెయిన్ తెగిపోయింది

"ఎందుకు?" అన్నాను.

"ఇదాశ్చర్యమేమో" చెప్పటానికి బాధపడుతుంటే [illegible] అందుకు వ్యాఖ్యం పూర్తిచేస్తూ "తిండికిలేదా?" అన్నాను.

"ఊం!"

"పాలు గిట్లో అడగకూడదూ?"

"వాళ్ళ దగ్గర మాత్రం ఎంతకాలం [illegible] చెయ్యగలం [illegible] అయి పోగలదట"

"దాని చోటెల్లా [illegible] చేసేసేం [illegible] బాబో యే [illegible] పేదల ప్రాణానికి మొన్నేనా పాతిరూపాయలూ, కాగితాలకు [illegible] రూపాయలూ తెచ్చా [illegible] అప్పు దొరకదు"

"పిల్లల గురించే..." అని ఆగంలో ఆగిపోయింది సరోజ, మా అవిడ

మా ఆవిడని [illegible] నొక్కి చెప్పవలసి వస్తుంది. కవిగారికి చదువుస్తే పిల్లలూ, పెళ్ళాం. వాడి భావాల గూడుపుటం అంటే తిలకాలు అన్నా కరువే.

పిల్లలు [illegible] పసుపుల బిగిసిపోవటం ప్రారంభిస్తాయి

"రూ! నొప్పి ఐడియా!"

"ఏమిటి?"

"పిల్లల్నిద్దరినీ హాస్టళ్ళలో పడేసి, నేనేదో దొంగతనం చేసి, ఆ డబ్బు నీకిచ్చి జైలుకి పోతాను ఎలాగుంది మన ఊహ? తిండికి లాటుండదు. [illegible] కవ్వా గాయెచ్చు."

"ఇదా నయం! ఏ విధంగా మీ కిలాంటి ఊహలు? పిల్లల్ని హాస్టళ్ళలో చేర్చాలంటే [illegible] రెండు రోజులు భోజనం లేకపోతే చస్తామేమిటి. ఎక్కడో సోలెడు మాకులు చూసి పిల్లలికి కండిషన్ చేస్తే [illegible]"

"అవికూడా [illegible] లేదు గా" అని [illegible] అన్నాను. [illegible] వాళ్ళిద్దరూ [illegible] ఆలోచించుకు పెట్టారా? లేకపోతే మనిషికి పేరంటూ అవసరం కాబట్టి ఒక పేరుపెట్టి వాళ్ళ బంధువులకిట్టు కూర్చున్నారా?" అని.

"ఎందుకు?" అని ప్రశ్నించింది సరోజ.

"ఎందుకేమిటి సరూ?" అని ఆగిపోయాను. ఎందుకు? అనగానే నాలో ప్రశ్న ప్రత్యక్షమై తెల్తింది. ఏదో తాత్విబోధ చేస్తుందేమోనని ఆలోచించడ్డాను పర్వం ప్రశ్నలనుండే ఉత్పన్నమై పుంటాయి. కాబట్టి దీంట్లో గొప్ప తత్వమే బాగా బయటికి కనబడకుండా మూలుగుతూ వుండాలని పించింది. ఆకలేస్తున్నప్పుడుకూడా వెధవతత్వం మనలో ప్రవేశించి వివిధ విధాల మనసును పాడుచేస్తుంటుంది.

"సరూ! కొంచం కాగితం కలం అందుకొంటావా?" అన్నాను.

రెండు సిగరెట్ గుల్లలూ, [illegible] బుడ్డీ తెచ్చి నాయుందు ఆకలేక [illegible] నాకి వెళ్ళి మనస్సుల మధ్య పడి [illegible] వ్రాయటం చూస్తూ "శాంత" అని ఎంతసేపటికో వీళ్ళిద్దరూ బాబూ [illegible] చెయ్యలేదా అని ఆలోచించడ్డాను.

ఆ [illegible] చదవలేనైన నా ఆకలి తీరుస్తాయా!

సిగరెట్ గుల్లలు చూడగానే [illegible] రెడుగోడులై [illegible] సిగరెట్ మీదికి పోయింది ఏంచెయ్యడ? కరువు కాలం కాడులాగ గడుస్తుంది. మనలో చల్లబడిన మృత్యువే పుణ్యలయితే మనం శవాలం అమాంతం పద్మంగా అల్లి పడేయ్యాలనిపించింది [illegible] చెల్లి! [illegible] కాగితాలకు పుల్లలు కిట్టు పడేశాం [illegible] పిల్లలను [illegible] తియ్యాలనుకుంటాం. భావాలలో పొదువరి లేవు; భావంలో బ్రహ్మాండ తిత్తి ఇంకా వచ్చాలని గోల చేశారనుకొని [illegible] నేనూ.

సిగరెట్టు గుల్లల్లో [illegible] కొని "కరువు కాడు బ్రతుకుబీడు" —అని రాయబోతున్నా నింకా. సరోజ పిలిచింది. అక్కడితో ఆలోచనల చెయిన్ తెగిపోయింది

"ఎందుకు?" అన్నాను.

"ఇదాశ్చర్యమేమో" చెప్పటానికి బాధపడుతుంటే [illegible] అందుకు వ్యాఖ్యం పూర్తిచేస్తూ "తిండికిలేదా?" అన్నాను.

"ఊం!"

"పాలు గిట్లో అడగకూడదూ?"

"వాళ్ళ దగ్గర మాత్రం ఎంతకాలం [illegible]

ముగ్గురు [illegible] తరవాత పుట్టిన పిల్లలు ముద్దుగా పెరిగిన [illegible] వాడు తున్న బాధలు చూస్తుంటే నాకు నుతి పోయినట్టు [illegible] సరోజ కాగితాలు [illegible] తొంగోజుల్లో "రాగోదయం" [illegible] ఆమె [illegible] ప్రధానికి — శరీరం [illegible] [illegible] తండ్రి గింజలు తేలకే [illegible] కొట్టు [illegible]

[illegible] వాడు [illegible] కెళ్ళి పోయాడు. [illegible] వస్తూ వచ్చి [illegible] తొంగోజుల్లో [illegible] పిల్ల [illegible] దూరి

(మిగతా 5 వ పేజీలో)

వైజాగ్ జిల్లా బాగా గోధుమ పండే హోబాస్‌లో జూన్ 1 వ తేదీ నుండి. గోధుమ పంట కోతలు. నూర్పిడి ప్రారంభమయాయి. రోజుకు 120 లక్షలకుంది ఈ కార్యక్రమంలో పాల్గొంటున్నారు. ఈ ఫొటో తీసిన నాటికి 50 లక్షల హెక్టార్ల భూమిలో కోత. నూర్పిడి పూర్తి అయింది. హోబాస్ రాష్ట్రంలో ఎక్కువ గోధుమ పండించే ప్రదేశాలలో ఎక్కువ గోధుమ ఉత్పత్తి అయే పొలం సుమారు 700 ఎకరాలలో కోతకోసిన దృశ్యం.

కులాలు - ప్రస్తుత పరిస్థితి

— శ్రీ కె. నాగన్న

కులాలను గూర్చిన ప్రస్తావన, విచక్షణ మానవులకు తెలవఁగుల పనియని మన మీనాడు ప్రతి చోటా వింటున్నాము. అనుకోవడమూ, వినడమూ యాత్రమేగాక, ముఖ్యంగా విద్యార్థిలోకంలో, ఉన్నతి విద్యావంతులైన కుటుంబాలలో ఇతరులు వాదరింపఁబడుచుండు గనబడుచున్న ఆప్యాయత, అన్యోన్య సమన్వభావము గమనిస్తే వాస్తవంగా అనుభవంలో గూడ మనము నిరర్థకమైన కుల విచక్షణను సరచిపోవడానికి, నిర్మూలించడానికి చాలాకాలం పట్టదనిపిస్తుంది.

కొంచెం లోతుగా పరిశీలించి ప్రస్తుతం నిత్యవ్యవహారాల్లోని విషయాల నవగతం చేసుకొంటూ హేతువాదానికి తగు ప్రాధాన్యతనిచ్చి ఆలోచిస్తే, తగనపడుచున్నది సమస్య నిజస్వరూపంగాదని, మూల కారణాలన్నీ నిర్మూలం చేఁబడలేదని స్పష్టపడుతుంది. మీరు మిక్కిలి కొంతకుంది అభివృద్ధికి యింకా నేటి వ్యవస్థ అడ్డు తగులుతూనే యుండని, ఒక విధంగా కొంతకుంది నష్టాన్ని కూడ కల్గిస్తుందని అనిపిస్తుంది.

మనం మన మిత్రుని, మిత్రురాలినీ ఆడమెందుకు? ఏ వ్యక్తియొక్క కులాన్నిగాని, దానికి సంబంధించిన విషయాలకుగాని ప్రాధాన్యతనివ్వము. ఇది మన పరిచయస్థులు కొంతకుంది ఏ కులానికి చెందినవారో తెలియదనే సత్యంలోనే పూర్తిగా విదితమౌతుంది. కాని ఈ నిర్విచక్షణ, మాట్లాడడం, పరస్పరం సహాయం చేసుకోవడం బ్రతికినన్నాళ్ళు విడని స్నేహంతో వుండడం, కుటుంబాలన్నట్లయితే ఒకరింటివారికి మరొకయింటివారికి భేదంలేకుండా కలుంగడపడం వరకే పరిమితమై ఉంటున్న విషయాన్ని అందరూ గమనించే వుంటారు "ఇతరకులం యింకేమికావాలి"? అనిపించొచ్చు తిక్కణం మనకు

వాస్తవాన్ని కాదనకుండా పరిశీలిస్తే నేడు ఒక వ్యక్తి విద్య నభ్యసిస్తాడు. ఉన్నతి విద్య నార్జిస్తూ, పాఠిక విజ్ఞానాన్ని అంతో యింతో సంపాదిస్తాడు. అప్పుడప్పుడు విద్యాలయాల్లో ఉపన్యాస పోటీలలో సరుయం దారికితే కులవ్యవస్థకు దుష్యాట్టుతాడు. కలుగురిని ఒప్పించడానికి చెమటోడ్చినంతపని చేస్తాడు. బహుమానంవస్తే చియవవ్వుతో అభికుల హర్షధ్వానాలమధ్య రొమ్మువిరచుకొంటూ వెళ్ళి గ్రహిస్తాడు. మిత్రులుంటే వేడుక మీదున్నప్పుడో ఛాయాచిత్రాన్ని గూడ సరుకూర్చి పెట్టడానికి అన్యాపదేశంగానైనా అడుగుతాడు.

ఉబుసుపోకనో, లేక ఏ మిత్రుని గూర్చో మాట్లాడుతూ అనర్గళంగా, కులాల్ని వరచిపోవడంలో, లెక్కచేయక పోవడంలోగల మహత్వాన్ని, దాని ఆవశ్యకతను నిరూపిస్తూ గంటల కొలది ప్రసంగిస్తూనే యుంటాడు. ముఖ్యంగా విద్యార్థి దశలో, చిరకెరటో, అంతగా రుచించనివాళ్లు, భోజనానికి వేళయిందని తెలిపితేనో, యింకేదో పని జ్ఞాపకమొస్తేనప్పు ప్రసంగం చాలింపఁబడదు. తీరా స్నాతకోత్సవమై వివాహ ప్రయత్నాల కొచ్చేటప్పటికి అతని దృష్టి "తన కులము వారెక్కడున్నారు? ఎటువంటివారు" అనే విషయాలపైకి మరలుతుంది. ఈ కాలంలో యింకా 'పట్నాలెత్త వరమవస్తాయి?' అనే ప్రశ్న అంత ముఖ్యంగా ప్రత్యక్షంగాక పోవచ్చు. కాదుగూడాను. కాని తన కులం వారు లేరా? అనేప్రశ్న నూటికి తొంబది తొమ్మిదిమందికి వుంటుంది. 'ఏకో హృదయాలు కలిసిపోయాయంటూరే' అటువంటి ఒకటి, రెండు విషయాల్లో కులమనేది పనికి రాదనుకొండి. కాని యిప్పుడిప్పుడు యువకులు ముఖ్యంగా తమ హృదయాలను కొంచెం కట్టుదిట్టాల్లో పెడుతున్నారు. కారణాల్లో ఒకటేమంటే తొందరపడి ప్రేమలో పడిపోతే తీరా, యింజనీరింగ్, డాక్టరీయో చదివి గూడ, కట్నం గూర్చి విజ్ఞప్తిగడానికి మాత్రం అవకాశం వుండదు. చచ్చినట్లు ప్రేమించిన వివాహమాడాల్సి వస్తుంది. అదీగాక 'ప్రేమించినా కులం వారిని మాత్రమే ప్రేమించుమనుమా' అని చెప్పే తల్లిదండ్రులుకూడ ఉన్నారు ప్రేమ పెండ్లిళ్ళను వదలివైస్తే పెండ్లి విషయంలో కులం బాగా పనిచేస్తుంది. కొంతమంది చెప్తారు. "ఏమి చేయమంటావోయ్. మా తల్లి దండ్రులను కాదన లేకపోయాను. నాకేముంది? అంతా వారే చేశారు." అని. కాని ఈ వ్యక్తి తల్లి భావిపౌరులను విద్యార్థులకు విద్యనరపే ఉపాధ్యాయిని, తండ్రి ఏ డాక్టరో, యింజనీరో లేక ఎం. ఎస్. సి ఎం. ఏ డిగ్రీదారుడో అయివుంటాడు. ఇదంతా కేవలము ఊహాజనిత మని పరిశీలంటారనుకోను.

అందరు వర్ణాంతర వివాహాలే జేసినా కలేనని కంకణంగట్టుకొని 'ఇతర కులం వధువు దొరికితేనేకదా పెండ్లిచేసికోను.' అని ధీమ్మంచాలని నేననను. యాదృచ్ఛికంగా అన్ని విషయాలు సరిపోతే ఎవ్వరికైనాసరే ఎందుకు పెండ్లిచేసికోరు? అని మాత్రం ప్రశ్న పరీక్ష వ్రాసింది. దరఖాస్తులో కులము అనేచోట పెద్యాల్లు తరగతికి చెందిన కులం పేరు వ్రాసింది. అందులో ఆమె తప్పు లేదేమో ననిపిస్తుంది. ఎందుకంటే ఎవరినలన తిరాల్లి కామె జన్మించిందో, అవగా తండ్రి కులమే వ్రాసింది. పెద్యాల్లు తరగతికి చెందకపోయినా తల్లి వెనుకబడిన జాతికి చెందిన డి. అమ్మాయి భర్త కాబట్టికాకుండా, యుంగుబడిన జాతికి చెందినవాడు అమ్మాయి యస్. యస్. ఎల్. సి. లో మాత్రం వెనుకబడిన జాతి (తల్లి కులం) అని వ్రాయడం జరిగిందట. తీరా సెంకండ్ అయిన తరువాత యస్. యస్. ఎల్. సి. రిజిష్టరుచూచి ప్రభుత్వం ఆమె నుద్యోగ మివ్వడానికి పెద్యాల్లు తరగతికి చెందినట్లు రెవిన్యూ ఆఫీసరుండి సర్టిఫికెట్ కావాలనింది. వెళ్ళితే తహసీల్దారుగారు, గ్రామ మునసబు సర్టిఫికెట్ యివ్వడానికి నిరాకరించారు. ఫలితం ఉద్యోగం దగ్గరకు వచ్చి దూరమయింది భర్తరాబడి మీదనే జీవనం చేయాలి. ఇందులో ఆమె పెద్యాల్లు తరగతి అని స్వార్థంతోనే వ్రాసిందను కుందాం అడిపూర్తిగా తప్పని చెప్పగలమా? తండ్రికులం వ్రాయకూడదా? అబ్బే ఆమెకు తండ్రి అనే కాడెకడుండి అంటా లేమి! అయినా అది ఆ అమ్మాయి తప్పు అవుతుందా? తల్లి దండ్రులు చేసిందానికి (ఈవిషయంలో తప్పో కాదో వదిలేద్దాం.) ఏమీ తెలియని పిల్లలు కష్టపడవలసిందేనా? కుల విచక్షణను రూపుమాపడానికి ప్రదర్శనలు ప్రబోధాలు ఉపన్యాసాలు బహుమతులద్వారా మహత్తర కృషి జరుగుపడుచున్న నేటి భారతదేశంలో, కులంలేనందువలనవారా శిక్ష? ఇంతకంటె ఆత్మహత్యాస్వరూపం వేరొకటుంటుందా?

అంతర్వర్ణ వివాహం చేసికొన్నందులకు బహుమతులనిచ్చే ప్రభుత్వం ఆ అమ్మాయికి జీవనోపాధి కల్పించలేక పోతుందా? చేసిన నది పాపమగు కుని జీవనం గడవక తానో, తలిదండ్రులో చేసిన పాపఫలమని కుమిలిపోవడానికి అవకాశంగా ఈ ఘటన బహుశాఖలకాలు కల్పించడంలేదా! ప్రభుత్వం దీని ద్వారా చేసేదేమంటే సమన్వయ మెచటు?

జరుగుతున్న ఈ సంఘటనలు చూచి విద్యావంతులయ్యు, కుల విచక్షణా నిర్మూలనకు వాక్ప్రచారం మాత్రమే ప్రజలు చేస్తున్నారంటే అందుకు వారు నిందార్హులు కారేమో ననిపిస్తుంది. చూస్తూ అగ్నిలో దుంకడానికి కెవరు సంకిద్దులు? భవిష్యత్తు భయంకరంగా కనబడుటకు దీనికి కారణమేమో! మీదు మిక్కిలి మన భారతదేశంలో జీవన ప్రమాణం చాలతక్కువే! ఒకరి నాశ్రయించకుండా బ్రతికే వారు ధీమంతులవారు చాల తక్కువే. ప్రభుత్వ మైనా ఆదుకొంటుందేమో ననుకొంటే అది లేకపోగా కాళ్ళుకట్టేసేటంత పని చేస్తుందనిపిస్తుంది పైవిషయం పరిశీలిస్తే ఇహ జాతి విచక్షణను కృషిచేసే వారికి తావెక్కడ? నేలవిడచి సాము చేయడమే గదా?

మొన్నటే జరిగిన యింకొక సంఘటన గుర్తుకొచ్చింది ఒక కళాశాలలో ఓనాడు ప్రయోగశాలయందు ప్రయోగాలు చేస్తున్నాడొక విద్యార్థి తోటి విద్యార్థులతో గూడి. ఏదో విషయం ప్రక్కనున్న యిద్దరితో మాట్లాడుతుండగా ప్యాపక్షకుడైన ఒక క్రింద తరగతి ఉపాధ్యాయుడువచ్చి చీవాట్లు పెడదారునకొన్నాడు. దగ్గరకువచ్చి మాటలాడుతున్న విద్యార్థి వెనుకబడిన జాతికి చెందినవాడని అతనినుండే రాబట్టాడు సమాచారం. ఎప్పుడో బాగా చదివించాడేమో నేటి కళాశాలల్లో స్థానాలు లభించడంలో పనిచేసే సవాలక్ష కారణాలు. ఆటాటున విచ్ఛిన్నంచిని ఆ విద్యార్థితో "నేటి ప్రభుత్వం మీకు ఖర్చు పెడుతుంది వెనుకబడిన వారంటూ చదవరు. డబ్బు చెల్లింపనక్కర లేదు. కళాశాలల్లో చేరడం అతిసులభం. ఏమి? వెనుకబడినవారు? అర్థం లేని మాట. మా కుర్రలు తెచ్చుకోవనవరం లేకుండానే పైకి పంపుతారు" అంటూ ఆగ్రహంతో తన హృదయ వేదనను వెలిబుచ్చాడట! పాపం!!

విద్యార్థిమాత్రం తక్కువతినన్నాడా! ఇంటికెళ్లి జరిగినదంతా ఆ శాఖాధికారి యైన అధ్యాపకుని లేఖరూపంలో వ్రాస్తూ, "నేను ప్రభుత్వానికికూడ ఫిర్యాదుచేస్తా నీవిషయంలో. చేతనైతే, తను తప్పనుకుంటే ప్రభుత్వ దృష్టికి ఉదాహరణల మూలంగా తీసికొని రాకూడదా? నేనుకూడ చేయి కలిపి పనిచేస్తాను. దమ్ములుంటే బయటికివచ్చి ప్రభుత్వదృష్టికి జరుగుతున్న అన్యాయాన్ని తీసికొని రావడంలో కలసి కృషిచేయకుండాడు. కళ్ళద్రాలా పాలు ప్రయోగశాలల్లో చేయడంవలన లాభమేమి?" అంటూ ఘాటుగా వ్రాశాడట. ఖర్మంగాక ఆ విద్యార్థి ఇంటర్ ఫస్టుక్లాసులో ఉత్తీర్ణుడు కాకపోతే తాకేమి దిద్దుళ్ళను సవర్తించే వాడు కాదని కూడ వ్రాశాడట

మరుసాడు ఆశాఖాధికారి యగు ఆచార్యుడు విద్యార్థిని, ఉపాధ్యాయుని, సాక్షుల నిద్దరిని పిలిపించి విచారించగా జరిగినదంతా బయటపడి విద్యార్థి ఫిర్యాదు సక్రమమైనదని తేలిందట. ఆ విషయాన్ని గూర్చి పైఅధికారులకు తెలుపుట ఎవ్వరికీ సంతోషకరం గాదని, చదువు వ్యక్తికి ఉద్యోగానికి వుద్యాపన జరుగుతుందనిచెప్పి సరిగానిది మరచిపొమ్మని, ఉపాధ్యాయునితో తను తప్పు చేశానని సింపాడట అవును మరి ప్రభుత్వ కళాశాలలో జరిగింది తను చేసేపనినే విమర్శించిన ఉపాధ్యాయున్ని క్షమిస్తుందా ప్రభుత్వం? కాని వీటన్నిటికి కారణమేమను కోవాలి? చెడ్డదనుకొన్న జాతి విచక్షణను రూపుమాపాలనే మహత్తరాశయంతో దాని నిర్వహణకు త్వరితగతి పట్టిదియు, లేదా సంకుచితమైన లోపభూయిష్టమైన పద్ధతుల ననుసరించుట లేదా? లేకుంటే లోపం ఎక్కడున్నట్లు? ఇదంతా నేటి పరిస్థితుల ప్రభావం కాదా? మనం వీనినిమూర్చి సాక్ష్యంగా, తీవ్రంగా ఆలోచించి మంచిమార్గాన్ని అవలంబించకపోతే ఆశయం నెరవేరుతుందా? శేష జాయకులు, ప్రజల కలలు నిజమౌతాయా?

నాటక ప్రదర్శనం

కుమ్మరి మొల్ల

విజయవాడలోని ఈశ్వరమహాల్‌లో నవభారత నాట్యమండలి (మద్రాసు) వారిచే "కుమ్మరి మొల్ల" నాటకం సినీతార కుమారి జమున అధ్యక్షతను జూలై ఒకటవ తేదీన ప్రదర్శించబడింది.

ఈ నాటక ప్రదర్శనను శ్రీ ఇంటూరి వెంకటేశ్వరరావుగారి సంపాదకత్వాన వెలువడే "నాటకరంగం" పత్రిక మహాయాన్ధ్ర విజయవాడలోని 'మహాశ్రీ సర్మూస్ ఏజెన్సీ' వారు ఏర్పాటు చేశారు

"కుమ్మరిమొల్ల"ను నవలగా సుప్రసిద్ధ పాత్రికేయుడు శ్రీ ఇంటూరి వెంకటేశ్వరరావుగారు రచించారు. దానిని రంగస్థల ప్రదర్శనకు అనుగుణ్యంగా మార్చి నాటకంగా శ్రీ బి. వి యస్ ఆచారిగారు వ్రాశారు

అనుక్షణంగా వచ్చే కొన్ని కట్టు కథలనూ, మరికొన్ని వాస్తవికాంశాలనూ జోడించి రచయిత ఈ కథల్లో కమ్మని కథ ఏ కొందరి పండితులు పొమ్మన్నారనీ, అది కొన్ని వర్గాల వారికే అర్థమైనదనడం అర్థ లేనివిషయమనీ ఈ కథలో నిరూపించడానికి రచయిత ప్రయత్నించారు. అలాగే, ఆ కాలంలోని అగ్రహారాల్లో అగ్రవర్ణాలవారూ, ఇతర కుల పెద్దలూ పేదలనూ, క్రింది కులాలవారినీ ఏ విధంగా పీడించి, భోపిడిచేసేవారో, వారి దుర్మార్గాలను ఎదుర్కొనడానికి సామాన్యులు ఎలా కష్టాలకు, నష్టాలకు గురికావలసి వచ్చేదో కూడా కథలో రచయిత చక్కగా చూపెట్టారు.

అసమానతనూ, దౌష్ట్యాలను సహించని "పెంకెఘటం"గానూ, పేదల, పీడితుల తరుగుబాటుకు నాయకత్వం వహించిన "బిల్లరకుమారి"గానూ మొల్లను నాటకం మొదటి భాగంలో చూపెట్టారు. హింసకు ప్రతిహింసకూడదని హృదయ పరివర్తన చెందడం, దైవదూషణకూని భక్తుడులిగా తన కుమ్మరిమొల్ల మారిపోవడం, కవితా ప్రాశస్త్యం వలన పేద పొలిసి పండితులను సహితం వోడించడం మొదలుగాగల అంశాలను నాటకంలోని రెండో భాగంలో చూపించారు.

ఈ నాటకం అక్కడక్కడ కొద్ది పొరపాట్లను మినహాయిస్తే చాల జయప్రదంగానే నిర్వహించబడిందని చెప్పవచ్చు. నాటకదర్శకత్వాన్ని సినీనటుడు శ్రీ లక్ష్మీపెరుమాళ్ళు నిర్వహించారు. నాటక సినిమా రంగాలకు పరిచితులైన శ్రీ కె. వి యస్. శర్మ, పెరుమాళ్ళు, చదలవాడ కుటుంబరావు, నాయుడోటి, శేషగిరిరావు, కుమారి రామం, శ్రీమతి తిలకం మొదలుగాగల వారు నటించారు. మొల్లపాత్రను నిర్వహించిన కుమారి రామం మొదటిభాగంలో 'పెంకెఘటం' గానూ, 'బిల్లరకుమారి' గానూ, రెండో భాగంలో భక్తురాలుగానూ బహుచక్కగానటించి ప్రేక్షకుల అభిమానాన్ని బాగా చూరగొన గలిగారని చెప్పవచ్చు ఈమె పాత్ర నాటకాని కంతటికీ జీవం అనవచ్చు

ఆచార్యులుగా శ్రీ శేషగిరిరావు, అవధానిగా శ్రీ కె. వి. యస్. శర్మ, కేతనగా పెరుమాళ్లు, హాస్య పాత్రధారులగా చదలవాడ, రామకోటి వర్లు, రాపలిగడు గా పి. జె. శర్మగారూ, రంగనాయకిగా శ్రీమతి తిలకం తమ పాత్రలను సముచితంగా నిర్వహించారు

ఈ నాటకప్రదర్శన నిర్వాహకులైన మూర్తీస్ న్యూస్ ఏజెన్సీ వారి తరఫున 'విశాలాంధ్ర' పత్రిక ప్రధాన సంపాదకులు శ్రీ మోటూరు హనుమంతరావుగారు వెయ్యిన్నూట పదహారురూపాయలను శ్రీ ఇంటూరి వెంకటేశ్వరరావుగారికి సమర్పించారు.

ఈ సందర్భంలో శ్రీహనుమంతరావుగారు ప్రసంగిస్తూ ప్రత్యేక ఆంధ్రరాష్ట్రం ఏర్పడి నప్పటికీ యింకా మన తెలుగు పత్రికలు, సినీనటీ నటులూ, ఇతర కళాకారులూ మద్రాసులోనే వుండటం బాగుండ లేదనీ, తెలుగు ప్రజలకు ఇతోధికంగా వారు సేవ చేయాలన్నా తెలుగు ప్రజలతోనూ, తెలుగు సంస్కృతితోనూ సన్నిహిత సంబంధం పెంచుకోవాలన్నా త్వరగా వారు ఆంధ్రకు తరలివారడం అవసరమని అన్నారు తెలుగు పత్రికలు ఇటు విజయవాడలో, అటు హైద్రాబాద్‌లో, సినిమా స్టూడియోలు, కంపెనీలు మన రాజధాని అయిన హైద్రాబాద్‌కూ

ఖైరతాబాద్ రైలు వంతెన

(4 వ పేజీ తరువాయి)

గృహం మధ్యగా కట్టికి నేలమీద చిన్న పాప చిరునవ్వులో నిద్రపోతుంది. పైన యిల్లాలు ప్రతిరోజూ బట్టలు ఆరేసుకొనేదండెం. ఈ కొట్లాది స్త్రీ మూర్తుల అసమాన త్యాగాలతో, చిరునవ్వుల జల్లులతో జీవం పొందుతున్న లక్షలాది సమిష్టి గృహాలే 'నేటి భారతదేశం.' భరతఖండపు భవిష్యత్తరాల మాతృమూర్తులు వీరంతా. త్రేతాగాల మున ప్రబంధ కావ్యాల మధుర మంజుల నాదాలు వీరంతా ఐదువేల సంవత్సరాల మహోన్నత సౌందర్య నాగరికతా జయ పతాకాలు వీరంతా మీకూ, నాకూ, మన సోదరులందరికీ మంగళ ప్రదాయినులు వీరంతా. గౌరవనీయ ప్రధానమంత్రులకు యేదో విజ్ఞప్తి చేయడానికి ఆతురతగా నేటి చూస్తున్నారు తమ దైన్యరూపంలో యింతటి వెలుగునూ, యింతటి చరిత్రనూ దాచుకున్న ఈ అనుచరులు ప్రధానికి విన్నవించుకోవాలని ఎదురు చూస్తున్నాయి. వాటిలో కర్కశాలు అతి స్వల్పమైనవి, అతి సామాన్యమైనవి అని కోరేవి జమీందారులు, విశాలమైన కార్యాలయాలు కావు, ముఖ్యమయిన పర్మిట్లు కాని, ప్రత్యేక వసతులు కాని, సుందర భవనాలు కావు అసలేకావు అని కోరేవి యివేవీ కావు. జీవితపు సన్నని సందుల్లో చిన్న విషయాలు. ఇదిగో యిటు చూడండి ఇదిసూర్యమ్మీర, ఆమె బాల్యంలో విచ్చిన పూలు, పచ్చని చేలూ, విరుచుకొన్న యింద్రధనస్సు కోల్పోయింది. ఇది కాంతమ్మ చీర ఆమె 10 ఏటికి కాంతి, మూడు కోల్పోయిన కూతురు జీవితానికి గౌరవప్రతిపత్తి కావాలి ఇది సావిత్రి చీర చెప్పిన ఆమె స్వప్నాల పుర్జీలనూ, బిడ్డల బడి జీతాలు ఆమె కోర్కె. ఇది రాజమ్మ చీర ఆమెభర్త కాళ్ళకు నరుగోళ్ళు, ఆమె [illegible] రెండుగోజులు పస్తు ఈ చీర పార్వతి ధరించేది ఆమె బాల వితంతు వధువు. ఆమె మాంగల్యాన్ని తుంటరివిపిల్ల తోలు బెట్టు ఆమె భర్త జీవితానికన్నా ఎందుకు విలువయినదో తెలుపమని కోరుతోంది? ఇది రెడ్డి పోలమ్మ చీర, ఆమె కోళ్లదగ్గర తుపాకులను నాకళ్ళుగా మార్చి తరణ మానవధర్మం పుష్పింపజేసిన సుందర విశ్వాన్నంతా సవ్యాఖ్యానాలు చేయాలని

కాని ప్రధాని ప్రత్యేక రైలుబండి ఖైరతీబాద్ రైలు వంతెనపై ఆగలేదు. ఆమెన యీ చీరన్ని చూడలేదు అంచేత మిమ్మల్ని అర్థిస్తున్నా నా రక్తాన్ని పంచుకు పుట్టిన సోదరులు మీరంతా. నాహృదయ ధ్వనుల ప్రతిధ్వనులు మీరంతా. నాపథంలో, పథం వేసి నాస్వరంలో స్వరంకలిపి నాబస్తీలో, నా రాష్ట్రంలో, నా దేశంలో ఎక్కడ చూస్తే అక్కడ మీరైనా నా ఆనందాన్ని పంచుకోనే మిమ్మల్ని అడుగుతున్నా ఖైరతాబాద్ రైలు వంతెన నామపక్షంగా ఆరవేసిన ఆమె చీరలు చూడండి! కుడివైపుగా ధనవంతుల భవంతుల్లోని ఉద్యానవనంలో రెపరెపలాడుతూ ఎగురుతున్న ఆ సిల్కు చీరలు చూడండి. పెద్ద పెద్ద మిల్లులకూ, గోడౌన్లకూ, భారీ నాలకూ విశేష లాభాలను గడించిపెట్టే కంపెనీలకు యజమానులైన వారికి ప్రాతినిధ్యం వహిస్తున్నవా సిల్కు చీరలు. వారి దాసీలు అతి సున్నితంగా, రంగు చెడకుండా, నలగకుండా, విలువయిన సబ్బులతో ఉతికి ఆరవేశారా చీరల్ని.

ఇటు నామపక్షాన్ని, అటు కుడి పక్షాన్ని చూడండి ఆలోచించి చెప్పండి. మీ మార్గం ఎటు? ఇటు వారు కాదనిలా? అటు కుడికాదనిలా? లేదు, మిమ్మల్ని కమ్యూనిస్టుమన్నారు కదా! వర్గపోరాటంలో పాల్గొనమని బోధించడంలేదు కాని మీ దగ్గరనుంచి యీ ఒక్క విషయాన్ని తెలుసుకోవాలని వుంది ఖైరతాబాద్ రైలువంతెనకు నామపక్షాన్నన్నారో? కుడిపక్షాన్నన్నారో?.....

అనతి కాలంలో రావడానికి ప్రయత్నించాలని అభ్యర్థించారు సాహసించి హైద్రాబాద్‌లో తమ స్టూడియోను నిర్మించిన వారధివారినీ. అక్కడినుండి మొదటి చిత్రాన్ని ఆంధ్రులకు అందించిన "నవజీవన్" ఫిలిమ్స్ వారినీ ఆయన అభినందించారు.

అధ్యక్షతవహించిన కుమారి జమున ప్రసంగిస్తూ, ఆంధ్ర కవితా తిక్కమ్మరి మొల్ల కథను చక్కగా రచించిన శ్రీ ఇంటూరి వెంకటేశ్వరరావు గారినీ, నాటకాన్ని సమర్థతతో ప్రదర్శించిన నటీనటులను ప్రశంసించారు.

తమకు విజయవాడలో జరిపిన ఈ సన్మానానికి శ్రీ ఇంటూరి వెంకటేశ్వరరావు కృతజ్ఞతను తెలియజేశారు.

భీమవరం

భీమవరంలో కస్తూరిబా పాంకేతిక పాఠశాలకు ఈసెల 1 వ తేదీ ప్రారంభోత్సవం జరిగింది శ్రీ ఎం. వి. ప్రభాకరరావు, శ్రీ ఎ. జగపతిరాజు గార్ల కృషి ఫలితంగా ఈ పాఠశాల తెరవబడింది. ఈ సందర్భంలో జరిగిన సభకు డాక్టరు పి చలపతిరాజు గారు అధ్యక్షత వహించారు.

కరువుకాలం

(6 వ పేజీ తరువాయి)

పోయాడు. వాడిని నా చేతి కిచ్చి ఏవో చెబుతుంది సరోజ.

"ఏమిటి?" అన్నాను.

"అవే. అప్పుడు పెద్దాళ్ళిద్దరూ పిల్లలతో కలసి బయటికెళితే మీరు కొట్టారే. ఆ వచ్చేమైనా ఉన్నాయేమో సని" అని అలమరా వెదికింది. రెండుబ్బాలో ఉన్నాయి పప్పు

"దొరికాయండోయ్?" అని కేకేసింది సరోజ. ఎంత ఆనందం! చారలు పడి గుంటలుపడ్డ కళ్ళలో కొత్తశాంతి మొసింది.

వట్టగింజలు పట్టుకెళ్ళి దంచి తెచ్చింది. ఎసరుపెట్టి స్వారిగా వంట చేసింది.

"భోంచేద్దుగాని రండి. చంటాడి నిలాగివ్వండి. పాలుపడతాను" అని వంటింట్లోనుండి కేకవేసింది

వాళ్లదగ్గరుకూడా వచ్చిన తరువాత తింటానని చెప్పాను. వినిపించుకోకుండా తీసుకువెళ్ళి పీటమీద కూర్చోబెట్టింది. ఆపీట ఎంత పెద్దదైనా అమ్మితే అర్థరూపాయి, అంటే 50 నయా పైసలైనా వస్తాయని పించింది. పిల్లలు ముగ్గురికీ మిగిల్చి తనని కూడా పెట్టుకోకుండానే తినలేదు. పట్టి పచ్చడి నోటికేం పోతుంది. అలాగే మింగి వెంటపలికి వచ్చేసరికి పెద్దాడూ, రెండోవాడు "అమ్మా ఆకలి దంచేస్తుంది త్వరగా వడ్డించాలి" అంటూ యింట్లోకి ఉరికారు

"తమ్ముడు ఆటకి వెళ్ళాడు వాడిని తీసుకురండి" అంటూంది వాళ్ళమ్మ

"మేం వెళ్ళం, వెంటనే బువ్వ పెట్టెయ్యి!"

"తమ్ముడ్ని పిలుచుకుండాం!"

"ఏమో! నువ్వు పిలుచు. మాకు భోజనం ముందు కావాలి."

"ఆ విధానికి నేను తిరుగుడుతారా!" అని సరోజ కోప్పడుతుంది.

నేను పి. చుక్కపస్తాని పెళ్లేపరికి అక్కయ్యగారిట్లో భోంచేసి వాడు మాకు పెట్టి పేర్లు చెబుతున్నాడు

"మీ నాన్న పేరేమిటిరా?"

"నాన్న ఛుప్! ఛుప్!! ఛుప్! ఛుప్!! అంటూ పొగ జిమ్ముతూ పరుగో" అని చేతులు ముందుకి, వెక్కి ఊపుతూ రైలు బండిని అనుకరించాడు.

"మా అమ్మ పేరు?"

"మా నాన్న పిలిచే పేరైతే "రూపా" అంటే తెలుసా? సరూ. అమ్మ పేరు మనం పెట్టలేదు. వాళ్ళ బాబే పెట్టాడని నాన్న చెప్పాడు"

"మరి మీ అన్నయ్యల పేరులు?"

"సిసింద్రీ పెద్దోడు, తారాజువ్వ చిన్నవ్వ."

"నీ పేరేమిటి చెప్పమ్మా?" అనడిగింది అక్క.

"నా పేరా?" అని కొంచెం తడుముకొని "బొగ్గు బస్సు" అని ఇంటికి పరుగు తీశాడు అక్క నవ్వుతూ అక్కడే కూలబడింది

మాకూ నవ్వాగిందికాదు.

ఇంట్లో అడుగుపెట్టేసరికి పెద్దవాడూ, రెండోవాడూ వాళ్ళ భోజనాలు ముగించుకుని తల్లిదగ్గర కూర్చుని ముద్దులు తినేస్తున్నారు తల్లి తిని పిస్తుంది. వాళ్ళు తినేస్తున్నారు.

నన్నుచూచి "ఆదివంగా డేడీ?" అని అడిగింది.

వాడు. అక్కయ్యగా రింటికెగ్గిర భోంచేశాడని చెప్పాను. తల్లిదగ్గర కూర్చుని తింటుంటే నాకు కోపంవచ్చింది. ఇద్దర్నీ చొరాకటిబాట్టి "అమ్మ భోజనం కూడా తినేస్తున్నారా?" అన్నాను

వాళ్ళు మాట్లాడలేదు. ఏడుస్తూ కూర్చున్నారు సరోజ వచ్చేదుఃఖాన్ని ఆపుకుని "వాట్లుతింటే మనంతిన్నట్టు కాదా? ఎందుకు తెలియని కుర్రవాళ్ళల్ని కొట్టటం?" అని వాళ్ళని దగ్గరికి తీసుకుని మిగిలిన భోజనంకూడా తినిపించేసింది.

"మరి నువ్వు?" అన్నాను, వస్తున్న దుఃఖాన్ని దిగమింగి

"నాకేం నా కీదుగో!" అని గంజి గ్లాసునుండా పోసుకుని త్రాగేసింది

నాకు దుఃఖం ఆగిందికాదు. ఎంతకైనా కవిహృదయం ఏం చెయ్యను యేడ్వకపోతేను?

"మీ గలాట విన్నారిస్తే, ఎంసారం యీదిస్టే వచ్చిన కష్టాలు కలకాలం కాపురం చేస్తాయా ఇవ్వాళ్ళ గంజి రేపు పాయసం. ఎవరు చెప్పగలరు!" సరోజ ముఖంలో లోకాన్నంతటినీ క్షమించి, దీవిస్తున్న కాంతి వెలుగుతుంది

"కవిగారూ! ఒకవారాలా గండి" అని వీధిలో కేకే వినబడింది ఆ పిలుపు బరగన్న సాహిత్య సభల ఆహ్వాన సంఘాధ్యక్షుడిది వారంక్రితం నన్ను వేదిక నలంకరించి లోచిన ముక్కులు నాలుగు చెప్పమన్నాడు.

"వస్తున్నానండీ" అంటూ ఎడక కరిలోకి వెళ్లి చిరిగిపోయిన లుంగీ, బనీను తీసి, వేదిగాదుస్తులు తగిలించుకున్నాను. ఎవరైనా ఆహ్వానించినా, పెద్దల్ని కలుసుకోవాలని వెళ్ళినా, ఆ నాస్కోప్ పంచి, సిల్కు లాల్చీ తగిలించుకొని, కాళ్ళకు కాలుజోడు కప్పుకుని ప్రత్యక్షం కావటం అలవాటు గంగిరెద్దులాగ.

వంటగదిలోకివెళ్ళి సంగతిచెప్పాను సరోజతో.

"ఇక వెళ్దాం పదండి" అన్నాను సహధర్మచారిణి.

"క్షమించాలి. సభ అనుకున్న తారీఖుకు జరగటానికి వీలుకాలేదు. అంతా డబ్బుతో వ్యవహారం. అనుకున్న మొత్తం వసూలు కాలేదు. ఇప్పటికి పోస్టుపోను చేశాం. తారీఖు తరువాత తెలియజేస్తాం. వస్తానండీ!" అని వెళ్ళిపోయాడాయన

దిగాలుపడి కుర్చీలో కూర్చున్నాను.

"ఇంకా వెళ్ళలేదా? పోనీయ్ లెండి. నీరసంతో ఎక్కడికి వెళతారు? ఆ చెంబు పట్టుకెళ్ళి పాతికామానుల కొట్లో అమ్మెయ్యండి" అని యిల్లా గదిలోకి వెళ్ళిపోయింది సరోజ.

ఉదయంగాడు గోలచేస్తున్నాడు కాఫీ కావాలని పంచదారా లేదటుంది వాళ్ళకు కాఫీ పెట్టటానికి.

కిరాణాలం కొనిపోతుందని వాళ్ళ కేం తెలుసు పాపం!

కరాచీలో కొన్నిరోజులుగా కుంభవృష్టి మూలంగా పల్లపుప్రాంతాలు జలమయం కావడమేకాక, కొన్ని ఇళ్లు కూలిపోయాయి

కుప్పుస్వామి నాయుడు 1920 బ్రదర్స్
మేహపొడుచర్మ సుఖవ్యాధులకు గ్యారంటీచికిత్స కేట్లాగుడుచితము
రెడ్డి అండ్ కో. రిజిస్టర్డ్
శ్రీకృష్ణాశ్రమము
గోపాలపురం. (తూ.గో.జిల్లా.)

INDUSCO CRUDE OIL ENGINE
ఇండస్కో
స్లోస్పీడ్ హారిజాంటల్
కూడాయిల్ ఇంజన్లు
6/7,8/9,10/11,11/12,H.P.
మరియు స్క్వేరర్ కేజ్ & స్లీవింగ్ ఎలక్ట్రికల్ మోటార్లు, పెట్రోల్ అండ్ డీజిలు జెనరేటింగ్ సెట్లు మరియు స్పేర్ పార్టీలు నుండి లభించును.
నేషనల్ అగ్రికల్చరల్ & డీసెల్ ఇండస్ట్రీస్
1/11 ఎర్రబాలు వెట్టివీధి, పో.బా.నెం 1939
మద్రాసు - 1
గ్రామ్: ROBUST ఫోన్: 2507

పశు గ్రాసము
టెండరు నోటీసు
గుంటూరునకు సమీపములో నున్న గవర్నమెంటు లైవు స్టాకు ఫారం, లాంఫారం (పోస్టు) గుంటూరువారు, ప్రత్తిగింజలు, పత్తి పప్పులు చేయుటకు టెండర్లు కోరబడుచున్నవి.
కనుక పప్పులు చేయుదలచినవారు 25-7-59 సాయంకాలము 4-0 గంటల వరకు టెండర్లు దాఖలా చేయవచ్చును.
టెండరు మరతులు, షరతులు, వివరము టెండరు ఫారములు